POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Naše DELO

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: »DOM OF«, PTUJ, Prešernova ulica, soba 19. ČEK. RAČUN: NARODNA BANKA PTUJ 643-90603-3 TELEFON: 143 in 168 — POŠTNI PREDAL: PTUJ

Leto II. — Štev. 20 | Izhaja tedensko | Ptuj, 19. avgusta 1949 | Mesečna naročnina din 14.— | Cena din 3.—

Delovni kolektivi po vsej državi dosegajo pri izvrševanju planskih nalog lepe uspehe

V izpolnjevanju planskih nalog v našem gospodarstvu zavzemajo rudarji po vsej državi vidno mesto, ker se zavedajo, da je od njihovega dela v glavnem odvisna pravočasna izvršitev naše petletke.

Posebno vneto pa so se vrgli na delo po velikem uspehu rudarja v premogovniku Brezi, Alije Sirotanoviča, ki je pred nedavnim s svojo brigado v eni izmeni nakopal 152 ton premoga. Ta njegov uspeh je vzpodbudil rudarje po vsej državi, ki so stopili v tekmovanje s Sirotanovičem in ga tudi prekosili.

V Sarajevu so po zgledu Sirotanoviča začele tekmovati tudi brigade, ki delajo pri gradnjah in do maksimuma povečale storilnost dela. Pri tem so že dosegle lepe uspehe; saj so n. pr. nekatere brigade podjetja »Neimar« v prvem dnevu tekmovanja presegle normo za 228 odstotkov.

Največji uspeh pa je v Sirotanovičevem gibanju do sedaj dosegel rudar Omerhodžič, ki je v osmih urah izpolnil tri dnevne norme.

Po dosedanjih uspehih naše industrije upravičeno pričakujemo, da bo izpolnila vse naloge, ki so postavljene pred njo. »Titovi zavodi — *Litostroj*« pri Ljubljani, so pred kratkim začeli proizvajati največje vodne turbine Kaplanovega tipa, ki predstavljajo osnovo elektrifikacije naše države.

V tovarni »Iskra« v Kranju so pred kratkim končali z izdelavo prve serije kinoprojektorjev. S proizvodnjo teh kompliciranih aparatov dokazujejo naši konstruktorji, tehniki in delavci, da jim ni nobena naloga pretežka. To je pa tudi istočasno najboljši odgovor vsem, katerim graditev socializma v naši državi ne ugaja.

Uspehi v kmetijstvu ne zaostajajo daleč za uspehi v industriji. Kmetijska obdelovalna zadruga »Bodočnost« v Zmajevu v Vojvodini je pridelala povprečno 4350 kg pšenice na hektarju. V Vojvodini so tudi že pričeli z odkupom belih žit. Kmetijske obdelovalne zadruge so bile med prvimi, ki so oddale žitne presežke državi.

V Istri je v gradnji železniška proga Lupoglav—Štalije, ki bo vezala jugovzhodno Istro z ostalimi kraji naše države. Dela na 34 km dolgi progi so že precej napredovala.

Omenili smo najvažnejše uspehe zadnjih dni v industriji, rudarstvu in kmetijstvu v državi.

Delovni kolektivi v naših okrajih v Sloveniji ne zaostajajo za delovnimi uspehi onih iz ostalih republik.

Kolektiv železniške delavnice v Mariboru je pred nekaj dnevi zgradil motorni vagon, ki bo služil za prevoz delavcev. Velike težave je bilo treba premostiti pri izdelavi, toda končno je voz stekel po tračnicah. Ima sodobno obliko in krasno notranjo ureditev

Pri Dupleku so na Dravi zgradili most, ker je prejšnjega l. 1946 odnesla voda. 198 metrov dolgi in 6 metrov široki most ima nosilnosti 10 ton in bo omogočal avtobusni promet proti Ptuju.

V Savinjski dolini bodo v kratkem pričeli z obiranjem hmelja. Ta proizvod našega kmetijstva je velike važnosti kot izvozno blago, ker je zaradi svoje kvalitete zelo iskan. Prodati ga torej ni težko, razen tega je kot izvozni artikel vreden v devizah toliko, kot 33 kg pšenice, ali 10 kg masti. Tudi žene iz našega okraja bodo pomagale pospravljati dragoceni pridelek.

V ljutomerskem okraju so v pridobivanju nove delovne sile dosegli lepe uspehe. Julijski plan pridobivanja frontovcev v brigade so presegli za 60%. Tudi plan za mesec avgust nameravajo preseči.

Nedaleč od Ljubljane so v teku dela pri regulaciji potoka Pšate, ki je vsako leto poplavil okrog 2000 ha polja in travnikov. Istočasno bodo meliorirali poplavljena zemljišča in jih usposobili za obdelovanje. S tem se bo v veliki meri zboljšala preskrba Ljubljane.

Tako delovni ljudje širom države grade z vsakim dnem materialne pogoje socialistični ureditvi v naši državi. Ne ozirajo se na klevete, obrekovanja in laži; vedo, da se v tem velikem delu naslanjajo na lastne sile ter to, da bodo pod vodstvom svoje Partije premagali vse, tudi največje težave.

Okrajni magazin v Ptuju skrbi za obnovo prodajalskega kadra

V soboto, 13. t. m. je bil v sindikalni dvorani uprave okrajnega magazina v Ptuju zaključen trimesečni tečaj za novi prodajalski kader za lastne potrebe.

36 odlično, prav dobro in manj ocenjenih tečajnikov in tečajnic je spoznalo tekom tečaja in zaključnega izpita, na kako nizki stopnji izobrazbe ostaja mladina na vaseh, ki se zadovoljuje samo s praktičnim delom, zapostavlja pa važnost učenja in izobraževanja.

Obsežna trgovska mreža okrajnega magazina v Ptuju in na podeželju zahteva stalno izpopolnjevanje s kadri, ki se zavedajo resnosti in važnosti socialistične trgovine in ki izpodrivajo iz nje slabše kadre.

Dosedanje izkušnje v okviru trgovske mreže dokazujejo, da spadajo v kader trgovske mreže ljudje, ki niso samo prodajalci, računarji in nakupovalci, temveč ljudski uslužbenci, politični aktivisti, ki znajo nuditi ljudstvu poleg strokovnega dela tudi pomoč z nasveti in potrpežljivo s prikazovanjem okoliščin, ob katerih premagujemo težave, ljudstvo. Trgovski mreži so potrebni mladinci, ki znajo nuditi ljudski oblasti in množičnim organizacijam pomoč pri izvajanju diferenciacije na vasi, skratka, mladi borci, ki znajo pomagati graditi socializem v FLRJ.

V tečaj se je prvotno prijavilo 10 mladincev in 36 mladink. Do konca tečaja je ostalo 36 tečajnikov in tečajnic v starosti 15, 17 in 18 let. Od teh je bilo 11 tečajnikov iz delavskih družin, 12 iz malomeščanskih, 10 iz srednje kmečkih družin, 2 iz zadrug, ostali pa iz raznih poklicev.

Na zaključni svečanosti so prejeli tečajniki od upravnice tečaja, tov. Brataničeve, spričevala. Marljivim tečajnikom in tečajnicam so bile razdeljene knjižne nagrade.

S pritegovanjem marljive mladine s podeželja v tečaje pridobivamo kadre, ki sčasoma zavzemajo mesta v vseh resorih družbenega gospodarstva in vztrajno izvršujejo planske naloge prve T.-tove petletke.

S. F.

Špekulanti so se izmikali kontroli pri mlatilnicah

Da bi se odkup belih žit v ptujskem okraju čim prej končal, je organiziralo podjetje za odkup poljskih pridelkov v območju ptujskega okraja deset zbirnih centrov, ki bodo za časa odkupa belih žit prevzemali žita s svojim kadrom, ki je določen za dotični center.

Odkupno podjetje je že z 20. julijem pričelo z odkupom mlatilniške merice, pri čemer pa ima zelo velike težave, ker se je OLO premalo brigal za postavitev kontrole nad mlatilničarji. KLO-ji so pravočasno sprejeli navodila, da morajo postaviti k vsaki mlatilnici kontrolorja, kateri bo stalno navzoč pri mlačvi. Vendar se teh navodil KLO-ji niso držali. To se posebno vidi v KLO-ju Slovenja vas. Predsednik in tajnik teden dni nista vedela, da se vrši v Skorbi mlačev. Tudi nista vedela, da se v Hajdošah mlačev sploh ni začela in da je treba priskrbeti kmetovalcem, ki ne posedujejo svojih strojev, mlatilnico za pravočasno izvršitev mlačve. Tajnik in predsednik KLO-ja Starše prav tako nista vedela, koliko mlatilnic se nahaja v KLO-ju. Nadalje KLO Starše ne vodi nobenega računa o namlačenih količinah in o oddani mlatilniški merici posameznih mlatilnic. Kontrolor, kateri je bil postavljen s strani KLO-ja, je dobil od tajnika napačna navodila. Tako mu je tajnik dejal, da se mora mlatilnica pregledati samo enkrat do dvakrat na dan. Pri tem je kontrola s strani OLO-ja ugotovila v Staršah da se je kontrolor Hriberšek Jurij za časa mlačve nahajal na polju.

Pravilen odkup in kontrola nad mlatilničarji se vrši v KLO-ju Hajdina, kjer je postavljen kontrolor Lampret Maks. Kontrolor mlatilnice je stalno navzoč in vrši pobiranje mlatilniške merice takoj po končani mlačvi od posameznih kmetovalcev. Vodi se točna evidenca o pomlačenih količinah in zbrani mlatilniški merici tako, da KLO dnevno sledi in razkrinkuje vaške špekulante, ki svojih posejanih površin z belimi žiti niso pravilno prijavili ali pa da imajo višji ha donos kot jim je določil KLO.

Tudi MLO Ormož in KLO Središče sta se zavedala pomena odkupa mlatilniške merice. Mnogi KLO-ji pa se temu važnemu odkupu sploh niso odzvali, za kar se bodo zagovarjali pred ljudskim sodiščem in zato prejeli zasluženo kazen. OLO opozarja vse KLO-je, ki odkupu mlatilniške merice še niso pristopili, da isto izvršijo še pred odkupom obvezne oddaje belih žit v gospodarskem letu 1949/50.

Mlatilniška merica se pobira od vseh kmetovalcev, ki so vršili strojno mlačev, neglede na to, če so se kmetovalci predhodno prijavili za strojno mlačev.

Nadalje se pobira mlatilniška merica tudi od onih gospodarstev, ki so vršila mlačev z mlatiči. Razlika v obračunavanju mlatilniške merice je v tem, da se kmetovalcem, ki so se predhodno prijavili za strojno mlačev, zaračuna 8% mlatilniške merice od pridelka in se pri izračunavanju obvezne oddaje odšteje od presežka. Dočim se kmetovalcem, ki se za strojno mlačev niso prijavili, vzame mlatilniška merica od zamlačenih količin 8%, katere pa se ne odračuna od preseška.

Mlatilniško merico morajo mlatilničarji odvzemati takoj pri končani mlačvi in jo dnevno odpremiti na zbirni center.

Ker se bližamo odkupu obvezne oddaje belih žit in da se odkup ne bi zavlekel zaradi slabih predpriprav s strani OLO, poverjeništva za drž. nabave, mora poverjeništvo pravočasno potrditi plane »Odkup P3« in jih dostaviti KLO-jem, da bodo pravočasno pričeli z odkupom. Da se odkup ni mogel začeti s 15. avgustom t. l., je krivda posameznih KLO-jev, ki so pri obremenitvi ščitili posamezne špekulante. Tako se je ugotovilo v KLO-ju Podgorci, kjer je krajevna komisija za ugotavljanje ha donosa ugotovila, da je ha donos pšenice od 10 do 13 mq, dočim je KLO Sodinci ugotovil, ki je sosednji, 18 do 22 mq. Predsednik komisije za ugotavljanje ha donosa Podgorci je ob priliki zaslišev anja na OLO izjavil, da ha donos res ni višji in pri tem stavil sebe za primer: »Posejane pšenice sem imel 30 arov, namlatil sem od tega 13 mernikov.« Tov. predsednik se je uštel, če je mislil da okrajna komisija ne ve, koliko tehta en mernik; pri tem je ugotovila, da znaša ha donos nad 20 mq na ha. Ni to edini primer, ampak je mnogo KLO-jev, ki so vztrajali na istem, vendar jim je okrajna komisija dokazala, da je ha donos pšenice in rži znatno višji kot so predvidevale krajevne komisije za ugotavljanje ha donosa. Jasno je, če bi ha donos ugotavljali naši delavci iz tovarn, ki so odvisni samo od garantirane preskrbe, ne bi ugotovili le 10 mq, ampak 20 in 22 mq, kakor je ugotovila okrajna komisija. Ker pa so se v komisije za ugotavljanje ha donosa vrinili vaški špekulanti, ki se jim vidi dolgočasno da nimajo mesta na tržiščih, kjer bi lahko barantali z našim delovnim človekom, mu prodajali mlevske izdelke po 150 din za kg. Takšni ljudje res ne morejo ugotoviti pravega ha donosa za vaške špekulante.

Poverjeništvo za državne nabave je te napake KLO-jev ugotovilo in pri tem odkup žitaric prestavilo na nedoločen čas. Ob pričetku odkupa naj KLO-ji upoštevajo izkušnje iz lanskega leta da ne bodo vršili odkupov v poznejših mesecih. Ker se bo odkup vršil dekadno, je dolžnost KLO-jev, da izdajo odločbo kmetovalcem, ki svojih dolžnosti ne izpolnjujejo že v prvih dneh odkupa po možnosti v prvih urah, tako da bo KLO dnevno sledil obvezi in razkrinkoval vaške špekulante, ki bi se na kateri koli način radi izognili obvezni oddaji žit.

R. K.

Tudi v Podlehniku se zavedajo važnosti prostovoljnega dela

Tudi člani delovnega kolektiva sindikalne podružnice Podlehnik se zavedamo, da stojijo pred nami ogromne planske naloge, katere moramo izvršiti, če hočemo, da bo naš cilj dosežen — zgraditi socializem v naši državi in s tem ustvariti našemu delovnemu človeku boljše pogoje za življenje.

Vsak dan čitamo v časopisju, koliko truda in naporov vlagajo delovni kolektivi za dvig naše gospodarske ravni, za neodvisnost od tujih kapitalistov.

Ravno tako se bori tudi naš delovni kolektiv, da bi plan, kateri je pred njega postavljen, čim prej in čim hitreje izpolnil.

V ta namen so si člani našega delovnega kolektiva zadali obvezo 1560 udarniških ur na čast II. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije, ki se je vršil junija letošnjega leta v Novem Sadu. Od zadane obveze so do konca meseca julija opravili 1200 udarniških ur pri sušenju sena, vezanju vinograda, v trsnici in pri raznih drugih delih.

Upravno osobje našega državnega posestva pa je od januarja do julija letošnjega leta opravilo 3500 prostovoljnih ur.

Pobudo za to je dalo vodstvo sindikata sporazumno z vodstvom uprave na sindikalnem sestanku. Prikazalo se je, kaj je potrebno, da bo plan posestva izpolnjen, kajti zavedamo se, da je naš plan sestavni del petletnega plana.

Dobro vemo, da smo že precej pripomogli k izgradnji socializma v naši državi in še bomo dali od sebe vse, ker se zavedamo, da gre v korist vseh državljanov FLRJ.

S. Ž.

V Cirkulanah je več sovražnikov socializma

Kdor gleda z odprtimi očmi v bodočnost, si mora priznati, da je treba za izgradnjo socializma vpreči vse sile, ker je le s tem mogoče zagotoviti bodoče boljše in srečnejše življenje. Prav pri težkočah, ki jih moramo za to ceno premagati, lahko ločimo graditelje socializma od njegovih sovražnikov.

V Cirkulanah je več vrst izkoriščevalcev, delamržnežev in strahopetnežev, ki zaostajajo za naglim razvojem in tega tudi v svojih močeh zavirajo.

Nedavno je bilo sklenjeno, da bo v Cirkulanah ustanovljena krojaška zadruga. Za to pa je potreben primeren lokal. Pregledali smo prostore ter ugotovili, da bi bil najprimernejši lokal v hiši Haške. Ta lokal je bil svoj čas trgovski lokal. V hiši je stanovalo še pet oseb. Danes stanuje v hiši samo dvočlanska družina, lokala pa gospa Haške nikakor ne more in noče odstopiti. V lokalu je razmetan premog, da bi bilo mogoče napram vsakomur utemeljevati nujnost lastne potrebe. Vsak Haložan bo potrdil, da je ta lokal v tej hiši odveč in da bi ga gospa Haške lahko odstopila zadrugi. Zadružniki je nikakor ne bi motili po naporn ih sprehodih.

Isti slučaj je pri družini Primožič. Ko načneš vprašanje stanovanja, ti začno takoj naštevati, da so vse sobe zasedene. Zasedena je sprejemnica, oblačilnica in dve spalni sobi. Odstopitev kakega prostora bi predstavljala za Primožičeve resno nevarnost znižanja življenjskega standarda.

Rajherjevi so na las podobni svojim sosedom, saj se vedno izgovarjajo: »Tri sobe so mi vzeli, ena soba je bratova, druga sinova, tretjo ima dekla, tri pa sam.« Jasno je, da bi bilo v taki hiši nemogoče za kako noč sprejeti terenca. V gostinskem lokalu so zložene deske, da ne bi prostor služil kulturnim prireditvam.

Gospodar Rajher je bil nekaj časa poveljnik gasilcev, vendar se je tako dolgo izmikal z izgovorom da gre v službo, da se je izmaknil. Pri gasilstvu se res ne da ničesar zaslužiti, temveč je treba žrtvovati nedeljo za nedeljo dopoldne za vaje in gasilske sestanke. Rajher si misli, da mu že bolj pristoja služba v zadružni kleti, ker mu ni do časti in priznanj za požrtvovalno delo, temveč za praktično in boljše življenje.

Skrajni čas je, da se navedeni in nenavedena gospoda iz Haloz končno zave, da bo v bodoče dan za dnem manj možnosti izkoriščanja delovnih ljudi in da se bodo morali dokončno znebiti domišljije, da bi morala gospoda vedno boljše živeti od povprečnih haloških delovnih ljudi.

A. P.

Pomoč kmečke komisije pri OOF v Ptuju zadrugam in kmetom

Kmečka komisija pri okrajnem odboru OF v Ptuju je pozvala vse kmetijsko obdelovalne zadruge ptujskega okraja, da bi sporočila potrebe popravil različnih kmetijskih strojev in orodja, ki jih poseduje in uporablja zadruga. Po obsegu teh podatkov bo organizirala kmečka komisija pri OOOF ekipe strokovnih delavcev, ključavničarjev, mizarjev in drugih, ki bodo v prostem času brezplačno popravile potrebne stroje.

V tej pomoči strokovnih delavcev razvoju socialističnega gospodarstva na vaseh ne bo izražena samo pomoč zadrugam, temveč tudi povezava delavcev iz podjetij z zadružniki. Tako utrjuje Osvobodilne fronta na vaseh moč zadrug in sposobnost njihovih tehničnih pripomočkov za pravočasno in boljše opravljanje dela ter za smotrno izkoriščanje naprav in orodja v korist zaščite delovnih ljudi.

Na ta poziv sta prijavili svoje potrebe doslej samo Vinogradniška obdelovalna zadruga Dravinjski vrh in Gorca—Dežno. Iz tega je razvidno, da je tamkajšnji odbor OF pravilno razumel iniciativo kmečke komisije pri OOOF.

Nedvomno ne bodo mogli funkcionarji kmetijsko obdelovalnih zadrug sami popraviti zadružnega orodja, premalo resno pa se zavedajo vrednosti ponujene jim pomoči, brez katere si bodo sami težko pomagali.

P. C.

Osvobodilna fronta se mora z vsemi svojimi terenskimi organizacijami zavedati, da je enotna, politična organizacija slovenskega ljudstva s Komunistično partijo na čelu, vodnica celotnega političnega življenja na Slovenskem. Krepiti in poglabljati mora ideološke temelje svojega dela in posvetiti mora več sil politični vzgoji ljudstva in dvigu novih kadrov. Organizacijske enote morajo postati brezpogojno tista središča našega političnega življenja, kjer bo dobil vsak slovenski človek odgovor na vsa vprašanja iz naše zunanje in notranje politike, potreben teoretični pouk, odgovor na vprašanja iz naše konkretne upravne in gospodarske problematike in konkretno pomoč pri svojem delu.

Iz nalog OF

Stednja z električnim tokom - pomoč industriji

Vsled vedno večjega porasta industrijske proizvodnje, razširitve in ustanavljanja novih industrij je vsem v Sloveniji znano, da imamo precejšnje težave z oskrbo potrošnikov z električno energijo. Posebno močno občuti te težave naša industrija, ki je glavni odjemalec električne energije in je zadolžena z velikimi proizvodnimi nalogami za kritje hitro rastočih potreb v socialistični izgradnji naše domovine.

Potrošnja električne energije z izgradnjo industrije veliko hitreje raste, kakor potrošnja električne energije. Temu pa se ne smemo čuditi. V obstoječi industriji moramo pospeševati mehanizacijo proizvodnje, sicer je ne bi mogli tako hitro stopnjevati kakor naraščajo potrebe ljudstva. Nova industrija rabi tudi novo pogonsko silo. Vse to zahteva vedno večje in večje množine električne energije.

Veliko število novih central je v projektu in v izgradnji. Toda, ker so centrale velike, zahtevajo dolgo gradbeno dobo in bodo šele proti koncu leta 1950 in v letu 1951 pričele obratovati.

Do tega časa pa moramo kljub vsem težavam razvijati našo industrijo dalje in tudi elektrifikacije ne smemo zavreti. To lahko dosežemo samo na ta način, da do skrajnosti uvedemo štednjo in gospodarsko uporabljamo električno energijo pri vseh potrošnikih, največjih v industriji in najmanjših v obrtih in v gospodinjstvu.

Ne smemo pozabiti, da ustvarja ena kilovatna ura v industriji toliko dobrin za naše narodno gospodarstvo, da njih vrednost daleč presega znesek 50 din. To pomeni, da proizvaja ena kilovatna ura dobrine v vrednosti nad 50 din in edino tako moremo oceniti delo električnega toka.

Naše elektrarne so že do skrajnosti izkoriščene. Več energije bo le težko v njih proizvajati. Do izgraditve novih central moramo, v svrho zagotovitve potrebne energije naši razvijajoči se industriji, uvesti povsod skrajno štednjo in gospodarsko trošenje energije ter izkoriščati še vse doslej opuščene male rezervne pogonske vire (vodna kolesa, stroje na nafto, plin in paro).

Vsak potrošnik lahko pripomore z umnim upravljanjem svojih električnih naprav in s smotrno razporeditvijo odjema k znižanju splošne obtežbe lastnega odjema posebno ob času prirodnih svetlobnih konic (od 6. do 8. ure in od 17. do 22. ure) in z zmanjšanjem celotne potrošnje. Čim večji je potrošnik, tem več lahko doprinese k rešitvi sedanje težke elektroenergijske situacije.

Dnevni diagram potrošnje kaže neenakomernost v obtežbi preko vsega dne. Noč je slabo izkoriščena in tudi popoldan izkazuje manjšo obtežbo, kakor dopoldan. Zjutraj in zvečer nastopajo svetlobne konice, ki so v zimskem času bolj dolgotrajne in večje kakor v letnem.

Vsak potrošnik lahko doprinese svoj delež k omiljenju obstoječih trenutnih težkoč elektroenergijskega gospodarstva, ki pa bodo v bodoči zimi še večje.

Predvsem je treba takoj ukiniti vsako električno ogrevanje prostorov, pa ne samo sedaj preko poletja, temveč tudi v jeseni in v bodoči zimi. Že sedaj naj si vsaka ustanova, industrija, obrt in tudi gospodinjstvo oskrbi kakršno koli drugo možnost kurjave v prostorih, da bo ob nastopu zime to vprašanje rešeno, kajti vsak izgovor, da ni kurjave ali druge kurilne možnosti, bo zavrnjen in se ne bo smel upoštevati. Posebno velja to za ustanove in podjetja, ki kljub vsem pozivom po časopisju brezbrižno uporabljajo še nadalje električno ogrevanje prostorov, misleč, da pri splošni veliki porabi podjetja ali ustanove ne igra poraba nekoliko peči nobene vloge. To je napačno, kajti 100 električnih peči po 2 kW potroši 200 kilovatov, to je energija, ki jo potrebuje tkalnica s 300 statvami in ki zaposluje preko 350 delavcev in delavk za proizvodnjo prepotrebnega tekstilnega blaga. Zaradi udobnosti ali malomarnosti bi moralo prenehati z delom nekaj sto ljudi ob času pomanjkanja električne energije. Električna kurjava je v Sloveniji do nadaljnjega prepovedana in upravniki posameznih podjetij in uradov ter privatniki so odgovorni za to, da se električne peči ne bodo več uporabljale in da se vskladiščijo.

Električno kuhanje v gospodinjstvu, v bifejih, gostinskih podjetjih in po vseh menzah je v kritičnem času pomanjkanja električne energije v splošnem prepovedano. V zasilnih stanovanjih, kjer ni nobene druge možnosti kuhanja, se bo po vložitvi prošnje na DES-obrat v Ptuju v utemeljenih primerih dovoljevala uporaba malih električnih kuhalnikov, toda za uporabo le izven časa svetlobnih konic, torej le v času med 22. in 6. ter med 8. in 7. uro.

Kontrole in sankcije za neupoštevanje prepovedi uporabe termičnih aparatov bodo stroge. Zaplenil se bo termični aparat, ukinila se bo gospodinjska industrijska tarifa za porabo električne energije in zaračunala kršilcu uredbe tokovina po navadni visoki številni tarifi. Poleg tega se bo uvedel kazenski postopek za prekrške.

Vsem potrošnikom se bo odmerila maksimalno dovoljena mesečna poraba električnega toka! Pri višji porabi se bo vsa poraba zaračunala po navadni visoki številni tarifi.

Tudi pri električni razsvetljavi lahko vsak potrošnik znatno štedi. Svetilk, ki niso neobhodno potrebne za izvrševanje dela ali za varno kretanje, ni treba vklapljati. Žarnice naj bodo samo tako velike, v kolikor odgovarjajo dejanski potrebi za opravljanje dela. Luksuzne lestence in reklamne razsvetljave ni treba uporabljati v času pomanjkanja električne energije.

V obrti in kmetijstvu je uporaba vseh elektromotorjev in aparatov v času svetlobnih konic sploh prepovedana. Časovni pomik dela v obrti bo odrejen vedno po razdeljevalcu električne energije.

Industrija kot največji potrošnik električne energije v okraju Ptuj lahko brez težav največ prispeva k premagovanju vseh težkoč v elektrogospodarstvu in to tem več, čim večji potrošnik je podjetje. Ugotovilo se je, da ravno velika industrija razsipava električno energijo, kakor da bi je bilo odveč in da ne bi vedeli kam z njo.

V pisarnah, laboratorjih in obratnih prostorih so električne peči za stotine kilovatov, pa če obstoja potreba ali ni prav nobene potrebe; nameščene so tudi poleg ločenih peči ali radiatorjev in centralne kurjave, misleč, da 10% električnega toka več ali manj ne igra pri tako veliki porabi nobene vloge. Tak odnos do skupnosti je treba obsoditi.

Vsak potrošnik mora s štednjo in gospodarsko uporabo električne energije pomagati k rešitvi elektroenergijskega vprašanja v Sloveniji. Posebno veliki potrošniki lahko učinkovito prispevajo k omiljenju vseh težkoč v zavesti, da s skupnimi napori premagamo lahko vse težave. Saj stremimo vsi k enemu in istemu cilju: k dvigu našega gospodarstva in izboljšanju življenjske ravni delovnega človeka!

Iz DES-obrata Ptuj

Uredništvo glasila OF „Naše delo" razpisuje nagradno tekmovanje

med člani in funkcionarji OF iz vasi, delovnih kolektivov v proizvodnji, pri gradbenih delih ter iz zadrug na področju ptujskega okraja, za najboljši dopis (reportažo, članek, črtico) o življenju in delu ter uspehih delovnih kolektivov na ptujskem okrajnem področju.

S pričakovanimi dopisi želimo prikazati bralcem »Našega dela« doslej nepoznane in vzgledne kolektive, ki so imeli letos v juliju in avgustu uspehe v organizaciji in izvedbi akcije za vključevanje delovne sile, v industriji pri izpolnjevanju planskih nalog, pri ustanavljanju frontnih brigad, pri ustanavljanju in utrjevanju ter razvoju kmetijskoobdelovalnih zadrug, pri izgradnji zadružnih domov in pri ideološkem izobraževanju članov Osvobodilne fronte.

Dva najboljša (objektivna in resnična) dopisa bosta nagrajena:

1. nagrada s 1000 dinarji,

2. nagrada s 500 dinarji.

Ostali dobri dopisi, ki bodo objavljeni, bodo honorirani.

Dopise pošljite uredništvu »Našega dela« najpozneje do 1. septembra 1949 s pripombo (tekmovanje).

Uredništvo

Vsem krajevnim zvezam borcev NOV okraja Ptuj

Obveščamo vse krajevne zveze borcev NOV, da se bo vršil 23. avgusta t. l. v kinodvorani v Ptuju širši plenum Z. B. za ptujski okraj, katerega se morajo udeležiti vsi delegati Okrajnega plenuma Z. B., predsedniki in tajniki krajevnih zvez ter po možnosti vsi ostali člani.

Konferenca je velikega organizacijskega in političnega pomena, zato naj funkcionarji krajevnih zvez poskrbe, da se je zagotovo udeležijo vsi člani.

Začetek konference je ob 8. uri.

Smrt fašizmu — svobodo narodu!

Predsednik Okr. Z. B. NOV:
Mayser Ivan, l. r.

*

Okrajni odbor Z. B. NOV opozarja krajevne zveze in vse članstvo, da je pred nekaj dnevi začel izhajati mesečnik »Borec«, organ republiškega odbora Zveze borcev nar. osv. borbe Slovenije.

Priporočamo vsem krajevnim zvezam, da naroče glasilo pri upravi v Ljubljani, Erjavčeva 16. En seznam naročnikov dostavite tudi Okrajni zvezi borcev NOV v Ptuju.

Na žalost je danes še zelo pogost primer, da so nekateri aktivisti narodno osvobodilne fronte prekomerno obteženi z delom, medtem ko drugi nimajo kaj delati. Taki primeri se dogajajo bodisi zaradi slabe organizacije dela, bodisi zaradi sektaške ozkosti. Dolžnost organizacij Fronte je, da čimprej odpravijo take nedostatke. Treba je popolnoma izkoristiti vse kadre Fronte. S svojim članstvom v Fronti prevzemajo vsi ti odgovornost za delo Fronte in odgovornost za delo oblasti, zato morajo sodelovati na vseh področjih obnove in gradnje naše dežele, pa tudi v politični aktivizaciji ljudskih množic. Po njihovem delu bodo ljudske množice ocenile vsakega posameznika.

O vzglednih delavcih

Habjanič Janez iz Loperšic je marljiv tesar

Vsako jutro se srečava pri »Ogradu« v Ptuju s starim tesarjem Habjanič Janezom, ko gre vesel na delo. Vsakikrat se pozdraviva. Vedno se nagajivo smeje. Vprašam ga, kako mu gre in vsakikrat mi odgovori: »Dobro, vse je v redu.« Takoj odhiti na svoje delovno mesto. S sekiro in žago izvršuje svoje naloge.

Z njim sem se bliže spoznal. Doma je iz Loperšic pri Ormožu. Na delo se mora voziti z vlakom. To mu očividno ni neprijetno. Tudi sam tako zatrjuje. Ko sva se zadnjič nekoliko razgovorila mi je povedal marsikaj o svojem življenju. Doma je iz siromašne hiše. Njihova družina je bila številna. Ko' prvorojenec je moral v zgodnji mladosti v službo za kruh za mlajše brate in zase. Nastala je svetovna vojna. Štiri leta se je mučil in gladoval za avstro ogrske oblastnike. Po vojni je Janez pričakoval boljših časov. Ostalo je pa vse pri starem. Šel se je učit tesarske obrti. Do te je imel največ veselja. S prihranki si je kupil hišico in malo zemlje, poročil pa se je z brhko Tilčko. Živela sta skromno, vendar srečno življenje. Razvila se je druga svetovna vojna. V naše kraje so pridrveli fašisti. Pričelo so se prve partizanske akcije. Bilo je leta 1942 v jeseni, ko je dobil Janez prve tiskane besede o borbah slovenskega naroda za svobodo. Po terencu Francetu je dobil zvezo z tamošnjim odredom. Pravi, da je od tistega časa dalje podpiral borce za svobodo, ali kakor jih imenuje: naše fante. Dočakal je osvoboditev. Toda vojna je pustila žalostne sledove. Bilo je ogromno porušenega. Tesar Janez je vedel, kje mu je mesto. Kljub starosti je prijel za delo ter šel na pomoč obnovi in graditvi naše domovine. Od takrat hodi redno na delo, pozimi in poleti, v mrazu in dežju. Vsak dan je sigurno na delu. Kljub temu, da stalno dela, ni nikdar slabe volje, temveč vedno nasmejan. Spretno zamahuje s sekiro. Skoraj vsakodnevno prekorači normo. Zadnjič jo je prekoračil za 50%.

Med vsemi, ki so zaposleni pri »Ogradu« v Ptuju, se je znal tesar Janez uveljaviti s svojo marljivostjo. Po svoji vestnosti in delovni disciplini je lahko za vzgled mlajšim in ostalim sotovarišem, kako se dela in gradi ob zavesti, da bomo sami gospodarji na svoji zemlji, ko gradimo za svoje potomce in zase srečnejše in lepše življenje v svobodni Titovi Jugoslaviji.

O. K.

Krajevni revež Drevenšek Lovrenc iz Stanošine in njegova četrtmilijonska zapuščina

Prvega maja letošnjega leta je umrl v ptujski bolnišnici 69-letni krajevni revež Lovrenc Drevenšek iz Stanošine št. 36 v Halozah.

Njegovo življenje se v ničemer ni razlikovalo od življenja ostalih starejših ljudi, ki se ne zadovoljujejo s tem, da bi sedeli doma in mirno preživljali dneve starosti. Kljub visoki starosti je obiskoval hišo za hišo in spoznaval radodarneže in skopuhe, skromne in bahave ljudi na področju ptujskega in mariborskega okraja. Ponekod so mu postregli z jestvinami, drugje so mu dali denarja. Pri vseh se ni oglašal. V nekaj dneh je tako zbral tisočake, ki jih je nakazoval na krajevnih poštah denarnim zavodom v Ptuju in Mariboru na svoje ime. Tako je n. pr. lani 11. sept. v Staršah nakazal 3500 din, v Hočah nekaj dni pozneje 4000 din, v začetku oktobra v Cirkovcih 4000 din, koncem oktobra pri Marku niže Ptuja 3000 din, v prvi polovici novembra pri Marjeti pri Moškanjcih 4000 din in tako dalje, dokler se ni nabralo preko 210.000 din, ki so po sodnih ugotovitvah shranjeni v denarnih zavodih in so ves čas služili družbenemu denarnemu prometu.

Lovrenc Drevenšek je umrl v revščini, ker si iz nje ni hotel pomagati, čeravno bi si bil lahko, saj je imel sredstva na razpolago. Vendar ni mogoče prezreti dejstva, da je imel krajevni revež Lovrenc Drevenšek neomejeno zaupanje v *državne denarne zavode, v katere* je vlagal denar in večal denarni obtok v družbeno koristne svrhe.

V ptujskem okraju je nedvomno več takih ljudi, ki si ne znajo pomagati iz revščine, ki pa nikomur ne zaupajo čuvanja prihrankov. Pokojni Lovrenc Drevenšek je bil od njih bogatejši v zaupanju v ljudsko oblast, kateri je odstopal denar v čuvanje in s tem zavaroval dedne pravice svojim sorodnikom. Težko bi bilo pričakovati od katerega koli posameznika, ki bi bil čuvar njegovih prihrankov, da bi ob njegovi smrti prikazal resnično stanje zapuščenega premoženja.

P. K.

Kdo je otroška obiskovalka in kakšne so njene naloge?

Obiskovalka je dobrovoljna pomočnica mladinskega skrbstva, ki prinaša v pomoč mladinskemu skrbstvu dejanje, toplo besedo — in sicer neposredno otroku. Obiskovalka otroka obiskuje, skrbi za to, da je dobro preskrbljen, obenem pa tudi poseže v njegovo življenje; če je potrebno, ga premesti k drugemu rejniku ali ga predlaga za sprejem v dom.

Prav tako vzdržuje obiskovalka zvezo z učiteljem v šoli, predlaga medicinski sestri ali zdravniku, da na njenem področju prireja predavanja v pogledu zdravstva in higiene in jih organizacijsko pripravlja.

Obiskovalka opravlja v pomoč otroku poleg *materinske ljubezni, vse tisto*, kar je poleg tega, da ješ, se oblečeš in nekje spiš.

Končno je obiskovalka članica AFŽ in OF, ter morda tudi RK. To se pravi, da je zaveden graditelj našega novega življenja, zaveden graditelj Titove Jugoslavije.

Ena izmed glavnih nalog obiskovalke je skrb za osirotelo deco in mladino, predvsem za enostranske in popolne sirote po padlih borcih in žrtvah fašističnega terorja, skrb za socialno ogrožene otroke, za slepe, gluhoneme, duševno zaostale, invalidne otroke, vodi tudi skrb nad zdravstveno ogroženo mladino in tudi za moralno ogrožene otroke.

Pri koloniziranih otrocih mora skrbno paziti tudi na rejnike. Zgodili so se že primeri grobega izkoriščanja otrok. Mnogokrat je taka sirota opravljala delo pestunje, gospodinjske pomočnice ali pastirja. Taka sirota opravlja brezplačna dela, za katera bi moral gospodar plačati delovno moč. Taka sirota je prav zato, ker je sirota, socialno zatirana in nima tistih pravic, ki jih ima ostala mladina. Zato je treba take primere razkrinkati in take brezvestne rejnike zaradi izkoriščanja otrok prijaviti, otroka pa prekolonizirati k drugemu rejniku.

Za bolehne otroke stavlja obiskovalka predloge za sprejem v okrevališča.

Ob času počitnic skrbi, da je čim več zgoraj navedenih otrok vključenih v počitniške kolonije.

Vsaka obiskovalka mora biti članica krajevnega socialno skrbstvenega sveta, zanimati se mora za delo RK na terenu, za zbiranje prispevkov za socialni fond, za delo organizacije AFŽ, OF in mladinske organizacije.

S.

Obveza uslužbencev finančnega odseka OLO za graditev provizorija

Finančni odsek OLO v Ptuju je pozval člane svojega kolektiva na obsežno pomoč pri graditvi provizorija za bodoči Okrajni ljudski odbor, kar smatra kot najvažnejšo nalogo, ker je iz dneva v dan občutnejša nujnost graditve tega objekta z ozirom na neodložljiv problem pomanjkanja stanovanj.

Da bi bil provizorij čim preje zgrajen, je sprejel delovni kolektiv obvezo, da bo vsak delazmožni član opravil po 50 delovnih ur.

S tem se je sindikalna podružnica odseka za finance postavila v vrsto zavednih pomočnikov ljudski oblasti, obenem pa tudi kot dobra zaveznica delavcem in nameščencem, ki že dolgo čakajo na rešitev stanovanjskega vprašanja v Ptuju.

DF

Na Sv. Gorah ni bilo treba misliti na petletni plan

Nedosledno izvajanje direktiv OLO v Ptuju v zvezi z raznimi gospodarsko-političnimi ukrepi je doslej bilo povod, da so morali delavci in nameščenci-aktivisti OF v delovnem času na teren v pomoč funkcionarjem KLO in množičnih organizacij.

Prav tako je bilo 5. t. m., ko je bilo treba oditi na teren Pleterje zaradi vključitve delovne sile v produkcijo. Ker ni bilo doma niti predsednika KLO, niti tajnika, niti predsednika OF, aktivist tovariš Vučak ni imel komu pomagati. 16-letna administratorka na KLO ni mogla izvršiti naloge, niti v to ni imela vpogleda, saj se ne udeležuje sestankov, ne sej KLO, OF ali Mladine. *Z izvedbo te naloge bi pač bilo potrebno* počakati do vrnitve predsednika KLO, tajnika in predsednika OF z božje poti na Svete gore, kamor so odšli na čelu drugih domačinov že 4. avg. ne da bi se preje pobrigali, da bi kdo od odbornikov KLO točasno opravljal naloge izvršnih članov KLO. Koroščev sin, ki dela sicer v čevljarski zadrugi, je tudi odšel skupno z ostalimi na božjo pot, vendar nikdo ni takoj opazil njegove odsotnosti na škodo zadružnega dela.

Iz gornjega je razvidno, da so navedeni funkcionarji za las podobni županom predaprilske Jugoslavije, ki so bili vedno navajeni klečeplaziti za raznimi špekulanti, ki so prepričani, da se je edino tako mogoče znebiti odgovornosti za krivice, ki jih iz dneva v dan povzročajo delovnemu ljudstvu, mesto da bi skrbeli za vestno izvrševanje svojih nalog. Taki funkcionarji niso v stanu voditi delovne mladine k naprednemu in boljšemu življenju, ker ne upoštevajo ljudstva, s katerim imajo vsakodnevno opravka, temveč se opletajo starih navad in običajev, ki so jemali ljudstvu vsako čast in dostojanstvo.

V. F.

Trdna zveza delavca in kmeta, trdna zveza mesta in vasi, je nujen pogoj našega nadaljnjega razvoja, pogoj boljše izvršitve petletnega plana, pomoč v izgradnji socializma. Sovražnik je in bo posegel s svojim razdiralnim delom prav v to, da bo razdvajal kmeta in delavca, vas od mesta. Fronta je v organizaciji vasi že doseda! izvršila veliko nalogo posebno na področju organizacije zadružništva. Toda prav nadaljnja izgradnja našega zadružništva, jačanje politične in ekonomske moči naše vasi v zadružništvu, to je in bo ostala osrednja naloga vodstva OF in njenih terenskih organizacij.

Iz nalog OF

Ubijalci Gregoreca pred sodiščem

V ponedeljek 15. t. m. se je pred Okrajnim sodiščem v Ptuju vršila razprava proti ubijalcem Jožeta Gregoreca, nameščenca OLO Ptuj. Po razpravi, na kateri so obtoženci zakrknjeno zanikali krivdo, so bili obsojeni: Alojz Ilec na 13, Janko Menoni pa na 9 let odvzema prostosti, ostali trije pa: dva na po tri leta, eden pa na dve leti in šest mesecev odvzema prostosti, vsi s prisilnim delom.

B. A.

ODGOVOR NA PISMO IZ NARAPELJ

Pri vključevanju odvišne delovne sile ne smete pristati v to, da bi odšli v akcijo samo starejši možje, temveč pomagajte zajeti fante in dekleta iz družin, kjer je pri hiši dovolj delovnih moči. Pri tem se ne ozirajte na morebitne želje posameznikov, ki znajo svoje mlade delovne moči skriti, na drugi strani pa hladnokrvno segajo v družine, kjer so samo odrasli ljudje.

Uredništvo

Zakaj in kje ustanavljamo ljudsko-prosvetna društva?

Predvojna kulturna dejavnost na našem podeželju, ki so jo v pretežni meri usmerjale in vodile neljudske in reakcionarne politične struje, se po revolucionarnj družbeni preobrazbi v naši državi ni mogla več uveljaviti. Posebno sedaj, ko se proces te revolucionarne preobrazbe še nadaljuje, ne moremo smatrati, še manj pa pričakovati, da bi vsebina in oblika predvojne kulturne dejavnosti bila v skladu s progresivnimi težnjami naših ljudskih množic. Še pravi, da smo tudj tu imeli in še imamo opravka s temeljito preobrazbo — revolucijo, ki bi naj tej kulturni dejavnosti na vasi dala povsem novo vsebino, ljudsko vsebino ter na ta način dala našim delovnim ljudem popolno zagotovilo in možnost širokega kulturnega in prosvetnega udejstvovanja.

Ljudska prosveta, ki ne sme biti več orodje v rokah posameznikov, se je takoj po osvoboditvi s svojim področjem dela aktivno vključila v izgradnjo socializma v naši državi ter prevzela nase tudi določeno odgovorno nalogo: pospešiti proces kulturne revolucije ter zagotoviti dvig kulturno-politične ravni ljudskih množic Jugoslavije. Pogoji za izvršitev te velike naloge so bili ustvarjeni že sredi bojev naše vseljudske vstaje proti okupatorju. To nalogo naj bi prevzeli okrajni in krajevni ljudskoprosvetni sveti z vsemi množičnimi organizacijami vred, katerih obliko dela je potrdil Ustanovni kongres Ljudske prosvete Slovenije marca 1947.

Nadaljnji razvoj naše socialistične graditve in nove naloge v izpolnjevanju prve Titove petletke so terjale od Ljudske prosvete nove in večje naloge. Izkušnje dela okrajnih in krajevnh ljudskoprosvetnih svetov so pokazale, da v celoti niso več sposobni slediti tako hitremu razvojnemu dogajanju pri nas. Organizacijska oblika teh svetov je postala zaradi tega prešibka. Potrebno je bilo ustvariti novo organizacijsko obliko našega, tako naglo razvijajočega se ljudskoizobraževalnega in kulturnoumetniškega (amaterskega) dela. Vse to dela naj bi se organizacijsko izoblikovalo v novih **kulturnoumetniških** in **izobraževalnoumetniških društvih.**

Kje naj ustanavljamo taka društva?

Ustanavljali jih bomo predvsem tam kjer so zanje že ustvarjeni najosnovnejši pogoji in sicer ljudska knjižnica in izobraževalni tečaj, ki predstavljata obenem tudi najosnovnejši element vsega našega izvenšolskega izobraževalnega dela na vasi. *Izobraževalni tečaji so v pretežni meri uspeli tam, kjer so še so.* Zato bi se pri ustanavljanju društev brez dvoma naslonili in jih predvsem ustanavljali v krajih, kjer so šole, gotovo pa je da bodo pri tem tudi gotove izjeme.

Osnovna značilnost in odlika načina društev je demokratični centralizem, to se pravi, da so njegovi predstavniki na demokratičen način voljeni in odgovarjajo članstvu društva za svoje delo, na drugi strani pa izpolnjujejo društva vse direktivne naloge, ki jih sprejemajo od svojih nadrejenih forumov, ki pa so zopet voljeni po predstavnikih vseh društev. Tega pri dosedanjih KLPS-ih ni bilo in zato lahko trdimo, da društva predstavljajo višjo in popolnejšo organizacijsko obliko oz. stopnjo Ljudske prosvete. Predstavniki društva (upravni in nadzorni odbor, vodje sekcij) se izvolijo na ustanovnem občnem zboru društva, ki ga pripravi dosedanji ljudskoprosvetni svet. Nekatere dosedanje izkušnje so pokazale, da so gotovi sovražni elementi imeli tendenco, se vriniti v odbore društev, ker jim po zaslugi budnosti naših ljudskih množic ni uspelo priti na pozicije v ljudski oblasti ali odborih OF. Tudi sedaj ne smemo biti ravnodušni pri razkrinkovanju takih poizkusov, saj je idejnopolitična smer in vse delo društva odvisno od pravilnega sestava odbora. Za pravilni sestav odbora so odgovorni vsi politični faktorji na vasi, s čemer bo onemogočeno idejno izkrivljanje dela društev. Vsa že ustanovljena društva bodo nato sprejeta v zvezo ljudskoprosvetnih društev, razen tistih, ketera okrajni ljudskoprosvetni svet ne bo priporočil za sprejem, n. pr. društva, ki zlorabljajo svoj namen in predstavljajo neko »divjo bratovščino« na vasi.

Za predsednike društev bomo voljli najboljše tovariše, ki so si pri vsem svojem dosedanjem delu pridobili zaupanje delovnih ljudi na vasi in ki bodo znali pravilno idejno-politično usmeriti delo društva. Delo podpredsednika naj bo usmerjeno predvsem v reševanju drobnejših problemov društvenega življenja, tajnik pa naj bo gibčen tovariš ki bo posvečal dnevno skrb organizacijskemu delu društva (delovni plani, seje, kontrola dela v posameznih sekcijah, koordinacija med njimi itd.). V upravni odbor naj bodo še voljeni tovariši, ki bojo odgovarjali za vodstvo dela v posameznih sekcijah. Pri nas so navadno razvite sledeče sekcije: knjižničarska (knjižnica, čitalnica, bralni krožek), izobraževalna (izobraževalni tečaj, predavanja), gledališka (dramatika, lutkarstvo) in glasbena (pevski zbor, godba). Z ozirom na pogoje lahko razvijamo tudi druge sekcije: filmski krožek, literarni, risarski in šahovski.

Mnogokrat se naša društva ustavljajo pri vprašanju, ali naj bo društvo **sindikalno, mladinsko ali vaško izobraževalno umetniško.** Pri tem, pa prvenstveno upoštevamo socialno obeležje kraja samega. Če je v kraju pretežna večina članov sindikata, bo društvo sindikalno kulturnoumetniško (SKUD), če pa je v kraju večina ljudi, ki niso člani sindikata (kmetje), bo to društvo vsekakor vaško izobraževalnoumetniško (IUD). Mladinska kulturnoumetniška društva pa se ustanavljajo v večjih šolah (gimnazije, šole učencev v gospodarstvu). Na visokih šolah se ustanavljajo študentska kulturnoumetniška društva (ŠKUD). Iz tega lahko potegnemo zaključek: naziv društva odloča večina socialnega sestava prebivalstva.

V članstvo društva se sprejemajo vsi tisti, ki so člani ene izmed množičnih organizacij, razen pionirske. Vstop v društvo se lahko prepove vsem sovražnim in protiljudskim elementom, špekulantom in nepoštenim ljudem, skratka vsem, ki so se s svojim umazanim delom že sami izločili iz vrst poštenih ljudi, ki gradijo socializem.

Društva naj ne pozabijo na svoje ime, ki si ga naj izberejo po znanih borcih za pravice delovnega ljudstva, po naprednih književnikih itd. Izberejo si naj ime, ki jih bo vzpodbujalo k doslednemu razvijanju zgodovinskih pridobitev naše ljudske revolucije in obenem naj to sprejem tega imena znak zvestobe društva velikim ciljem naše sedanje borbe v izgradnji socializma.

Sedaj še nekaj o bistvu in pomenu ljudskoprosvetnih društev. Društva se ustanavljajo predvsem zaradi nujnosti po povezovanju iniciative množičnih organizacij na področju kulturnoprosvetnega dela. S tem bo likvidirana kampanjska metoda tega dela, obenem pa pomoč množičnih organizacij naši državi večja, prvenstveno v vprašanju izvajanja onih državnih kulturnoprosvetnih ukrepov, ki zahtevajo množično podporo ljudstva. Iz vsega tega sledi da so naloge teh društev na vasi pretežno in predvsem koordinativnega značaja. Z ozirom na splošne slabosti našega množično kulturnega dela na vasi, je prav na podeželju potrebno tako operativno organizacijsko delo Ljudske prosvete, da bo to delo v osnovi res koordinirano.

S snovanjem KLPS-ov so naloge kulturnoprosvetnih sekcij množičnih organizacij (OF, LMS, AFŽ in sindikat) prešle v kompetenco teh svetov, sedaj pa društev. Pri tem je treba upoštevati dve stvari: **Prvič:** delo društev je treba usmeriti tako, da bodo ista dejansko prevzela nase vse delo prejšnjih kulturnoprosvetnih sekcij v množičnih organizacijah, kot so organizacija kulturnoprosvetnega dela na raznih delovnih akcijah, v delovnih brigadah in drugod. **Drugič:** društva se morajo tesno povezati z odbori množičnih organizacij na vasi ter se v gotovih vprašanjih tudi nasloniti na njihovo pomoč. Ta pomoč se bo odražala predvsem pri popularizaciji Ljudske prosvete same, številčni širitvi njenega članstva in vseh akcij, ki jih pripravlja Ljudska prosveta.

Če bomo vse to upoštevali, bodo naša ljudskoprosvetna društva res predstavljala važen faktor pri socialistični preobrazbi naše vasi in razvijanju socialistične miselnosti našega delovnega kmeta ter končno vzgojila take patriotične ljudi, ki bodo polni socialističnih elementosti.

R. F.

Na Strnišču se dela v polnem teku

Tudi žene iz ptujskega okraja bodo obirale hmelj v Savinjski dolini

V dravograjskem okraju so z dobro organizirano mobilizacijo delovne sile za proizvodnjo dosegli prve uspehe

Dravograd. V dravograjskem okraju je mobilizacija nove delovne sile za proizvodnjo dobro organizirana. Pri okrajnem in pri posameznih krajevnih ljudskih odborih so osnovani delovni štabi. Pri tej važni akciji so pokazali doslej najboljše uspehe krajevni ljudski odbori v Mislinju, Libeličah, Sv. Primožu nad Muto, Trbonjah, Sv. Antonu na Pohorju in na Muti. Z dobro organizirano akcijo so vključili doslej v težko industrijo 48 novih delavcev, v gradbinstvo pa 35, medtem ko se je prijavilo v frontne brigade 127 frontovcev.

OBJAVA

SKUD »Jože Lacko« v Ptuju, likovna sekcija, prosi vse državne ustanove, množične organizacije in prebivalstvo mesta Ptuja in okolice, ki ima Miheličeva, Koširjeva, Oeltjenova, Mezanova umetniška dela ter dela ostalih umetnikov, ki so živeli v Ptuju, da mu posodijo ta dela za čas razstave, ki bo v drugi polovici septembra letos.

Prijave sprejema poslovalnica SKUD-a v Ptuju, Slovenski trg, ali pa prof. Mežan Janez, Ptuj, Jadranska (Vseh svetnikov ulica) št. 7, najpozneje do 1. septembra letos.

Fizkultura

Dne 10. avgusta t. l. je skupina kajakašev pomorsko-brodarskega društva v Ptuju odpotovala v Zagorje, kjer so se vršile kajakaške tekme za prvenstvo Slovenije.

Od ptujskih brodarjev so tekmovali: Vidovič Franc, Kostanjšek Jernej, Šrol Oskar in Kajžnik Danica.

Tekmovali so na deroči vodi na progi, ki je bila dolga 13.000 metrov, kljub temu, da niso bili navajeni deročim vodam.

Šrol Oskar, ki je bil kandidat za prvo mesto, je imel to smolo, da ga je na nekem slapu reka prevarila in mu prevrnila čoln. Vendar on ni obupal, temveč se je zopet takoj znašel v tekmovalni vrsti.

Ptujčan Vidovič Franc je med člani zasedel 5. mesto, Kostanjšek Jernej drugo med mladinci, Šrol pa tretje.

Za ptujsko pomorsko brodarsko grupo so doseženi uspehi vsekakor važni, ker so ji vzpodbuda za nadaljnji razvoj in še večje uspehe.

Ptujska grupa se sedaj pripravlja na tekmovanje na mirni vodi, ki se bo vršilo na blejskem jezeru. Č. Z.

*

SD DRAVA : SD BRANIK (Solkan) 1:0

Ptujsko nogometno moštvo je v nedeljo gostovalo v Solkanu in tam odigralo prvenstveno nogometno tekmo s tamkajšnjim nogometnim moštvom.

Začetni udarec so imeli domačini. Takoj so prešli po desnem krilu v napad. Zelo nevarno so oblegali in streljali na vrata gostov. Dobro razpoložena obramba Drave je čistila napade domačinov in takoj prešla v protinapade. V nadaljevanju so se gostje znašli in z ostro in borbeno igro prešli v protinapade in streljali na vrata. Vratar je bil najboljši mož na terenu in je uspešno interveniral. Tudi močn streli srednjega napadalca so ostali vratarjev plen.

V drugem polčasu je igra potekala v stalni premoči, ki pa zaradi uspešne obrambe in vratarja ni rodila zaželjenega uspeha. V 23. minuti je prodrl srednji krilec in podal žogo srednjemu napadalcu. Ta je poslal žogo mimo obrambe Berliču, ki jo je ostro streljal mimo vratarja v gol in postavil končni rezultat.

Sodil je pred 500 gledalci tov. Perko iz Ljubljane.

SD Drava je igrala v naslednji postavi:

Širec, Hanzl, Serdinšek, Gajzer I, Gajzer II, Strehar, Širec II, Berlič, Peroševič, Stojkovič, Širec III.

SD Branik (Solkan) je igral v naslednji postavi:

Beltram, Čičikoj, Černogoi, Kontedič, Žgubin, Furlan, Lavai, Degano, Cotič, Dolčič in Oblak.

Pibin

Dne 30. julija t. l. od ptujske avtobusne postaje do Brega izgubljeno pismo z mlečnimi polami je proti nagradi oddati v upravi »Naše delo«. V l.

M. Iljin

Priroda in ljudje

POVEST O VRBI IN SLAMI

Tako so ravnali z gozdovi prejšnji gospodarji Rusije. Gozd je bil v njihovih rokah in delali so v njem, kar so hoteli.

Kmetje — milijon kmečkih družin — pa niso imeli kje vzeti niti dračja.

Za popravo kočice starka je Nenila oskrbnika Vlasa za les lepo prosila...

V knjigi »Rusija« je zapisano preprosto in stvarno: »Pomeščiki so kmetom prepovedali, da bi sekali v gozdu za svoje potrebe.«

Kaj pa je to pomenilo za kmete? Kako so živeli, kako so prebili brez lesa za svoja poslopja, brez kuriva za peč?

Knjiga »Rusija« piše o tem izčrpno in celo slikovito:

»Nizka, s slamo krita koča je v večini primerov dimnica, »črna« koča, to je koča brez dimnika. Zaradi pomanjkanja lesa je pogosto sestavljena iz najrazličnejših vrst lesa: iz orehovine, jesenovine, jelševine in celo vrbovine. Zadaj se drži koče hlev, ki ima iz vej spletene stene in ki je seveda krit s slamo. Ker taka lésa ne ščiti posebno zanesljivo živine pred mrazom, morajo kmetje pozimi vzeti teleta, jagnjeta in prašičke v kočo. Lahko si predstavljamo, da to ne pospešuje snage in reda v kočí, kjer je že tako in tako na prostoru kakih 25 do 36 kvadratnih aršinov (aršin meri okoli 70 cm) stlačena cela družina.

Zaradi živine kmetje le redko napravijo lesen pod; zadovoljijo se z ilovnatim. Za hlevom je s slamo krit skedenj...

Zaradi slamnatih streh na vseh vaških poslopjih bi bile vasi srednjeruske črnozemeljske pokrajine videti zelo borne, če ne bi bilo vrb. Vrbe so zasajene okrog kmečkih hlevov, vrtov in skednjev. Na to pazijo celo orožniški stražmojstri, ker nudi gosto listje tega drevesa slamnatim in lesenim poslopjem neko zaščito ob požarih... Nekateri kmetje imajo raiši dimnice in »črne« koče, ker so toplejše od »belih«, toda »črno« gretje zelo škoduje očem, kar občutijo zlasti starci, ki v času kurjenja ne morejo vseleč zlesti s peči in ležijo v najgostejšem dimu. Ko se kuri, so vrata koče odprta in se zato najgostejši dim zbira nad vrati pod stropom.

Zaradi tega starc pogosto predčasno oslepijo. Ker ni gozdov, skoraj vsa črnozemeljska pokrajina kuri s slamo... Kopalnic kmetje tu običajno nimajo... Kmetje se umivajo v svojih ruskih pečeh.«

Tako opisujejo življenje ruskega kmečkega ljudstva v knjigi »Rusija« mirni in stvarni opazovalci, člani »Carskega zemljepisnega društva«.

»Zaradi živine« so imele kmetiške koče ilovnat pod. »Zaradi slamnatih streh« so bile videti vasi borne. »Zaradi dima« so starci predčasno oslepeli... »Zaradi, zaradi...«

Kdo pa je bil prav za prav vsemu temu kriv? Ali morda dim? Ali živina? Ali slama? Ne. Predvsem so bili seveda krivi tisti, »ki so kmetom prepovedovali, da bi sekali v gozdu za svoje potrebe.«

Kmetiška koča je bila tesna zato, ker je bil les drag. Kopalnic »običajno niso imeli« zato, ker je bil les drag. Peči so kurili s slamo, stanovanja greli z dimom, pozimi jemali živino v kočo zato ker je bil les drag. Les je pripadal pomeščikom in ti so mu določali ceno.

Kmetom pa so svetovali in celo predpisovali, da sadijo vrbe. Potem vasi ne bodo videti tako borne in požari ne bodo tako strašni!

Vrba kot sredstvo proti požaru! Kako nezgorljivo snov so odkrili!

Kako naj pač rešuje vrba pred požarom vas, ki je vsa slamnata, ko je vsaka koča stog slame?! Slama, ki gori v pečici, daje malo toplote. Ko pa se na treh tucatih slamnatih streh hkrati pokaže rdeči petelin, tedaj ni vroče samo v kočah ampak tudi na cesti.

Cele vasi je veter upepeljene razpršil. V dimu so se zadušili otroci, na pačeh so živi zgoreli starci in bolniki.

Vse to se je dogajalo — »zaradi slamnatih streh« »zaradi« tega, ker kmetje niso imeli lesa.

S slamo so pokrivali koče, s slamo so kurili peči, na slami so spali.

Za slamo, za slamico so se oprijemali z obema rokama obubožani kmetje.

A še dobro je bilo, če je kmet imel dovolj slame.

»Ko so letine slabe«, beremo v knjigi »Rusija«, »manjka kmetu vsega kruha, živinske krme, kuriva in krova nad glavo. S slamo krmijo živino in ob slabih letinah razkrivajo streho na hlevih, da bi vsaj nekako prekrmili živino do spomladi. Običajno kurivo morajo nadomestiti s suhim pelinom, osatom in sploh s posušenimi stepnimi rastlinami, ki jih naberejo ob mejah in potih, pa tudi s posušenim živinskim gnojem. Dim od takega gnoja še bolj škoduje vidu kakor dim od slame, poleg tega pa kmet potem nima gnoja za polja, če ga porabi za kurivo.«

Tako so živeli ljudje. Ljudem v Sovjetski zvezi, ki niso poznali starega režima, zveni vse to kot grozna in nesmiselna bajka.

Krave so krmili s strehami, a kravji hlevi so ostali brez streh. Peči so kurili z gnojem, a polja so ostajala brez gnoja. S plugom in brano so rahljali in drobili zemljo, a po žetvi so pognali na polja živino.

In tega niso delali niti iz neumnosti niti za šalo, ampak zavoljo tega, ker niso imeli niti travnikov niti gozdov niti pašnikov.

Pomoč ormoških obrtnikov v opekarni

Kot smo poročali v predzadnji številki našega glasila, so obrtniki iz Ormoža in okolice priskočili na pomoč ormoški opekarni pri izpolnjevanju plana. Danes prinašamo sliko ormoških obrtnikov, ki so s svojim delom pomagali kolektivu stalnih delavcev ormoške opekarne, da se je precej približal v produkciji številki, ki predstavlja plansko nalogo.

V preteklem tednu so delali obrtniki iz gornje ormoške okolice (Velika Nedelja in okolica).

Stenski časopisi v Ptuju

Ko prihajajo delovni ljudje v Ptuju ali na podeželju v urade in ustanove, ne morejo mimo desk za »Stenski časopis«, ne da bi opazili, da je večina teh desk praznih ali pa nosi listke, ki ne predstavljajo stenskega časopisa. Iz tega bi bilo treba zvedeti uspehe, težave in napake v kolektivnem življenju, komu gre čast v ustanovi in komur sramota, kdo je pohvaljen in kdo kritiziran. Ker vsega tega ni, zgleda kot da je vse življenje v uradih in ustanovah uganka z oznako »strogo zaupno«, ki je za ljudstvo nedostopna in nerazumljiva. Največ o vsem tem povedo deske v Ptuju, kjer bi morali dopisniki za stenčas s podeželja najti primere za ureditev svojih stenskih časopisov

Deska za stenčas na mestnem ljudskem odboru je že precej časa prazna. Nekdo izmed uslužbencev MLO bi lahko napisal vsaj opravičilo: »Oprostite, za članke nimamo časa!« Stenski časopis finančnega odseka OLO omogoča bralcu študij plana letnih dopustov, 10 nasvetov za splošno življenje in 9 nasvetov za življenje v sindikalni podružnici. Sindikalna podružnica št. 2 — Uprava cest je sestavila stenčas iz plakata za industrijski mnogoboj, iz plakata o prometnih nesrečah in iz članka o 10 cestarskih zapovedih. Lokalno poverjeništvo se je dotaknilo vprašanja informbirojevske gonje z izrezkom slike iz Kerempuha z naslom »Inform-toreador«. Zraven tega tvori časopis članek o ljudeh današnjega časa in o pomenu razstave lokane industrije za našo trgovino. Da bi članki čim dalje časa obdržali svojo vrednost, navadno niso datirani. Na tej deski je najmlajši članek s 5 avg. t. l.

Okrajno odkupno podjetje še nima deske, pač pa je nabilo na zid pri svoji pisarni več zloženih pol ovojnega papirja z napisom: Sindikat okrajnega odkupnega podjetja poljskih pridelkov. Časopis je sestavljen iz plana dežurstva za čas od 28. VII. do 31. VIII. in iz obvestila članom, naj takoj dvignejo živilske nakaznice, sicer da bo prepozno. Oba članka nosita iz previdnosti podpis: ravnatelj Gerlovič Boris, l. r.

Stenski časopis na OLO predstavlja članek dipl. ing. Zorec Egona. Zadružniki uničujejo snetljivo koruzo.

Uprava okrajnega magazina ima tričetrt deske pokrite s članki, od katerih je eden nabit že od aprila meseca, dočim so ostali očividno poznejšega izvora, ker so brez datuma. Kako je težko za dopisnike v upravi, je opisano v sledečem:

ZAMAN

V podjetju našem vsa mladina
je menda nepismena,
saj težko je verjeti,
da bi bila tako lena.

Pritiskaš, prosiš, povprašuješ:
»Za Stenčas daj, napiši!«
Vsak dan iznova nadlegueš.
Zaman ves trud, a on ne sliši.

Pri starih in pri mladih
uspeh je res porazen.

Po stenskem časopisu ostalih uradnih ustanov bo vredno nadaljevati prihodnjič, saj ima vsak svojo zanimivost

Iz tega je razvidno, kako se zapostavlja v uradih in ustanovah ter podjetjih vrednost propagande, kar ima za posledico, da izostajajo pohvale ob uspehih in kritika napak. Vse notranje življenje zgleda kot zamrlo ali odvisno edino od dolžnostnega izvrševanja birokratskih nalog.

V. B.

TEORIJE V ZADRUŽNI PRAKSI:

Zadružniki in kmetje, čas setve oljne repice je tu

Nikdo se ne bi mogel zadovoljiti z ugotovitvami, da je potrebno pri nezadostnem domačem pridelku živalske maščobe to uvažati iz inozemstva, temveč bi moral vsakdo poskusiti vse možnosti nadomestitve živalskih maščob z rastlinami.

Oljna repica nam je lahko pri tem v veliko pomoč. Tudi ostale oljne rastline predstavljajo velik vir maščob.

Korist oljaric je dvojna:

a) iz njih pridobivamo jedilno olje,

b) oljne pogače so važno in izdatno krmilo za živino.

Mnogi še podcenjujejo vrednost oljne repice v družbenem gospodarstvu. Ta rastlina v našem okraju ni več nova, gojimo jo že več let. V glavnem jo gojimo zaradi zrnja, iz katerega stiskamo jedilno olje, v ostalem pa zaradi zelene krme spomladi. Jedilno olje, olje za mazanje ležajev pri strojih in olje za svetiljke so proizvod iz oljne repice domačega pridelka, so olja državnih, zadružnih in kmečkih njiv.

Nekateri strokovnjaki iz kmetijstva zatrjujejo, da je treba najpozneje do 20. septembra spraviti repično seme v zemljo. Glede na kakovost zemlje v ptujskem okraju pa je potrebno, da pride seme oljne repice čim preje v zemljo.

Izmed vseh oljnih rastlin (mak, sončnica, repica, lan) pri nas najbolje uspeva oljna repica, da pa tudi najboljši pridelek in najmanj izčrpava zemljo. Pravočasno jo je treba požeti, da se preveč ne osuje in da se v njej preveč ne zaplodi sijajnik. Ozimna oljna repica zahteva močno zemljo, zato jo sejemo bodisi po detelji, ako je ta na koncu svoje rodovitnosti, bodisi po zgodnjem krompirju, ki smo ga pravočasno izkopali.

Za repico je koristno, če ji pognojimo z superfosfatom, ki pospeši zoritev in klenost zrnja. Ako je zemlja slaba, jo je treba pognojiti z nitrofoskalom

Semena za setev ne rabimo mnogo, temveč le 8—13 kg po ha. Če je boste zasejali 2 kg, bo že 100—200 kg pridelka v zrnju ali 25 kg olja

Zato zadružniki in kmetje, čim preje v zemljo s semenom oljne repice, ki bo pravočasno vzklila in se razrastla. Zima ji ne bo škodila. Zasiguran bo pridelek, s tem pa tudi fond maščob, ki ga potrebuje vse ljudstvo.

Dipl. ing. Zorec Egon

Zadružniki, borite se proti kapusovemu belinu

Ta sovražnik zadružnih kapusnic (zelje, repa) spada v družino metuljev-belinov (peieridae), kapusov belin (pieris brassicae) meri z razprostrtimi krili 47 do 54 mm in leta od spomladi do jeseni, najraje v večjih skupinah. V močnem obsegu se pojavlja ravno sedaj.

Samica tega metulja odloži v juliju in avgustu na spodnjo stran kapusovega lista, kot proso debela jajčeca. Tu so zavarovana pred vlago in ptiči. Po 14 dneh se razvijejo ličinke-gosenice.

Gosenice so vitke, nežno dlakaste, modro zelenkaste, črno pikčaste na hrbtu in ob strani rumeno pegaste ter 35 do 40 mm velike. Škodljivec ima dva roda in to pomladni in poletni rod. Gosenice pomladnega rodu žive na travniških rastlinah in povzročajo večjo škodo. Poletni rod je doma na križnicah in zelo požrešno objeda kapusove liste. Gosenice se premikajo zelo počasi. Dorastla gosenica zleze na drevje, zidovje, ograje in žive meje, kjer se zabubi. Zelenočrno pikčasto bubo imenujemo pasavko. Iz bube se naslednje leto v aprilu ali maju preobrazi metulj, torej pomladni zarod, ki pa ni tako številen, ker pokončavajo razne vremenske neprilike, ptice in druge koristne živalce zalego preko zime. Številnejši in nevarnejši pa je poletni zarod, ker se razvija in preobrazi pod ugodnejšimi pogoji.

Razumljivo je, da ima kapusov belin kot vsak škodljivec svoje naravne sovražnike. Gosenice pokončuje domača perutnina, ki pa lahko oboli, če se preveč nažre. Tudi vrabci zasledujejo, posebno pa jim strežejo po življenju senice. Najboljši pokončevalci gosenic kapusovega belina so najezdniki, ki jih nabodejo z leglom in ležejo v nje jajčeca. Posebno znan je kapusov goseničar (apanteles glimeratus), ki ga je bilo najti v živih mejah, v bližini vrtov, v rumenih zapredkih t. zv. goseničnih jajcih. Mnogi neuki ljudje jih uničujejo, ker mislijo da so pokončali škodljivo žuželko. Škodljivca napadejo tudi rudninske osice, ki spadajo med najlepše živalce sveta, zaradi lepe zelenokovinaste barve. Ličinka osice se razvije v trupu belinove gosenice ali bube in jo tako uniči. Starejše gosenice in bube napadajo, tudi goseničarice posebno v vlažnem vremenu.

Zatiranje kapusovega belina je posebno v epidemičnih letih zelo težavno, kar 3 cm dolge ličinke s črno glavo, ki povzročajo škodo na koruznih rastlinah. Najrajši imajo moške cvete — metlice na vrhu, pri katerih opazimo zunaj objedke, v notranjosti pa med prašniki gospodari in pustoši škodljivec. Ličinka se zelo hitro razvija ter napade pozneje tudi trše dele rastline ter steblo in storže. Najeda mlečna koruzna zrna, na katerih se zaradi iztekanja soka nasele glivice, ki povzročajo plesnivost storža. Prav zaradi te plesnivosti je ličinka tako nevaren škodljivec, dasi ne pomeni od nje nagrizeno zrnje posebne škode. Tovrstni povzročajo večjo škodo na koruzi le glivice, ki se prisele na poškodbe. Potrebno je, da na to pazimo posebno pri kožuhanju in izločimo take storže.

Proti koncu poletja si poiščejo dorasle gosenice-vešče zimski brlog. Nekaj jih prezimi v storžih, ostale se pa zarijejo v spodnji del stebla, tako da ob spravljanju koruze ostanejo na polju. Njih zapredek je gost in ta jih ščiti pred slabim vremenom; čeprav koruzišče preorjemo, jim to ne škoduje. Zabubijo se pa šele v naslednji spomladi in v kratkem času se potem preobrazi iz bube vešče.

Zatiranje koruzne vešče ni lahko, kar vidimo iz opisanega razvoja in življenja. Če poizkušamo z želodčnimi strupi, ne pridemo ličinkam v notranjosti rastline do živega. Vabe se ne obnesejo. Direktnih sredstev torej ni. Preostanejo nam le še tehnični ukrepi proti temu škodljivcu, če ne omenjamo znanstvenih poskusov zatiranja z raznimi živalskimi zajedalci, bacili in bakterijami. Dobro je, če koruze ne sejemo na vlažni in težki zemlji, ker rabi ličinka za svoj razvoj precej vlage. Storže pokrijemo ali sežgemo, ker le tako uničimo v njih prezimujoče ličinke. Koruznice pa ne smemo podorati, ker bi se sicer škodljivec še bolj zaredil. Polje moramo temeljito očistiti koruznice. Najboljše je, če koruznico posekamo z ostro motiko čisto pri zemlji. Koruznico sicer lahko pokrmimo v mešanici z drugo sočno krmo, paziti pa moramo, da ne pridejo na gnoj neprebavljeni kosi. Če je bilo polje zelo okuženo, je najprimernejše vso koruznico sežgati.

Koruzna vešča napada tudi proso, zato ne sejmo koruze nikdar za prosom.

Se en sovražnik koruze zadružnikov

Zadnji čsmo opisali nevarno koruzno bolezen — koruzno snet. To je glivična bolezen. Toda tudi v živalskem svetu ima koruza nevarnega sovražnika — žuželko, takozvano koruzno veščo.

Ta škodljivec, ki v zadnjih desetletjih uničuje naša koruzna polja, je veliko nevarnejši kakor koruzna snet. Bila so leta, ko je uničil koruzo na nekaterih parcelah celo do 90 odstotno.

Majhen sivorumen metuljček, ki neopaženo leta v mraku od srede junija — to je koruzna vešča. Samica leže po 20 jajčec na posamezne mlade koruzne rastline. Vseh jajčec pa izleže okrog 350, torej se množi zelo hitro. Iz teh silno drobnih jajčec pridejo do

Včasih se sovražnik, skoraj vselej v osebi vaškega bogataša, sam pojavi kot iniciator obdelovalne zadruge ter hoče s tem v naprej razorožiti male in srednje kmete. Kljub temu pa vidimo, da v zadnjem času obdelovalne zadruge zelo hitro rastejo in da ne more tega procesa zavreti nobena sovražnikova akcija

S semenskimi parcelami večjemu pridelku naproti

Značilno mesto v rastlinski proizvodnji zavzema seme, pri katerem moramo gledati na količino in kvaliteto (kakovost).

Z uporabo boljšega semena za setev t. j. z uporabo boljših vrst in sort znatno vplivamo na večji pridelek. Izvedeni poskusi so pokazali, da povečamo pridelek za 30—40%, če imamo čisto, zdravo in boljše seme.

Rast rastline, zunanji izgled, doba cvetenja, pridelek, količina in kakovost semena so odvisni ne samo od zemlje in podnebja, temveč tudi od notranjih svojstev (sortna svojstva) naše rastline. Ta dva činitelja vplivata na pridelek in kakovost semena.

V prvih začetkih po vojni smo polagali največjo važnost na potrebne količine semena, a pri tem se nismo mogli vedno ozirati na kakovost. Vsled tega so se dogajali slučaji, da smo sicer imeli

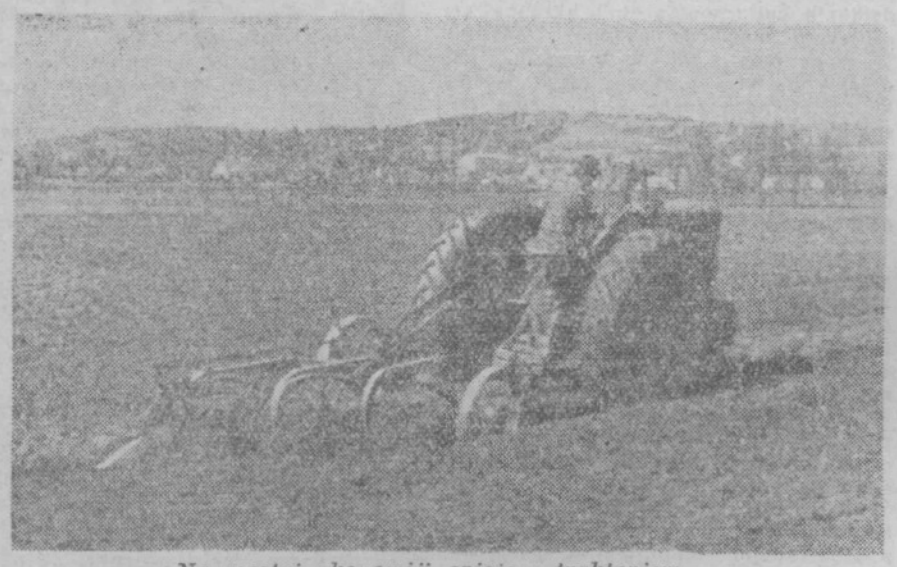

Na mestni ekonomiji orjejo s traktorjem

dovolj semena na razpolago, a ne kakovostne robe.

Danes, ko imamo že dovolj semena — predvsem žit in krompirja — moramo neizbežno pristopiti proizvodnji njihove kvalitete. Za rešitev teh nalog služijo selekcijske postaje, rajonska semenarska posestva in semenske parcele, ki so tesno povezane med seboj z odrejenimi nalogami. Selekcijske postaje proizvajajo nove sorte in popravljajo že obstoječe v gospodarskih svojstvih, a rajonska semenarska posestva jih razmnožujejo za semenske parcele svojega rajona.

Medtem, ko so selekcijske postaje in rajonska semenarska posestva maloštevilna, relativno mala po površini in redka po obsegu, bodo semenske parcele številne in mnogo večje po skupni površini kakor tudi prostorno razširjene. Svrha semenskih parcel je, da proizvedejo kmetijske obdelovalne zadruge, državna posestva in ekonomije kmetijskih zadrug, seme za lastne potrebe.

Rekli smo že v članku: »Organizacija semenskih parcel« (Kmečki glas z dne 7 julija 1949), da je velikost semenske parcele za ozimno pšenico 12%, kar znači: Če bo kmetijska obdelovalna zadruga posejala v jeseni 10 ha z ozimno pšenico (celotna površina pšenice na dotičnem posestvu), potem sledi, da mora imeti semenska parcela 1,20 ha površine. Na isti način izračunamo tudi površine semenskih parcel za vse druge kulture.

Velikost semenskih parcel za posamezne kulture v odstotkih napram celotni njivski površini za semensko proizvodnjo ustreznih kultur je: Za ozimno pšenico in rž največ 12%, za oves in ječmen največ 13%, za jaro pšenico največ 15 odstotkov, za krompir največ 20%, za koruzo največ 8%, za stročnice največ 15%, za sončnice največ 5%, za lan za vlakno največ 15% in za proso največ 7 odstotkov.

Razumljivo je, da moramo imeti predhodno popolnoma jasen plodored, kajti samo na ta način lahko pravilno in pravočasno izvršujemo vsa dela na tej parceli kakor tudi na celotnem posestvu. V slučaju, da nimamo dovolj semena, ga moramo nabaviti - seveda sorto, ki odgovarja dotičnemu rajonu, zemlji in podnebju.

Mnogokrat v dosedanji praksi nismo vedno gledali na kakovost, temveč smo v najboljšem slučaju izdvojili po potrebi posevek. Najnovejša dognanja pa so pokazala, da daje posevek večji pridelek, če raste pod boljšimi pogoji, t. j. pri višji agrotehniki; mnenja so, da prenašamo povečano rodnost deloma na daljnjo proizvodnjo. Zaradi tega nam mora biti takoj jasno, kaj moramo delati, ako želimo proizvesti ne samo dovoljno količino, temveč tudi dobro kvaliteto semena. Moramo izbrati in izdvojiti odrejeno površino za proizvodnjo semena na parceli, ki prihaja pod dotično kulturo in to izdvojeno površino posejati z boljšim semenom.

Pri izbiri parcele treba paziti na njen položaj, zemljo, predposevek, zapleveljenost ter izbrati tak del, ki najboljše odgovarja za setev odrejene kulture. Razen tega izvajamo na izbrani parceli vse agrotehnične ukrepe (oranje, gnojenje in dr.), pravočasno setev z odrejeno količino semena in boljšim čistosortnim semenom, posevek oskrbujemo, mu dodatno gnojimo, skratka podvzamemo vse, da bi bil posevek čim rodnejši in tudi z gospodarskega stališča splošno čim boljši. Potrebno seme za prvo setev bodo dala rajonska semenarska posestva, a proizvedeno seme na semenskih parcelah bo uporabila vsaka ekonomija za svoje potrebe. Izmenjavanje semena se ne bo vršilo vsako leto, temveč vsako 4. leto.

Ker je organizacija semenskih parcel pri kmetijskih obdelovalnih zadrugah, drž. posestvih in ekonomijah kmetijskih zadrug obvezna, moramo takoj pristopiti organizaciji semenskih parcel zaradi setve ozimnih žit, t. j. odbiri odgovarjajočih površin v plodoredu in obdelovanju zemlje.

S tako organizacijo semenske službe pri žitih in krompirju bomo znatno vplivali na kakovost (kvaliteta) semena, a preko nje tudi na večji pridelek.

Ing. Lado Jerše.

Opozorilo

SAP-poslovalnica Ptuj sporoča, da se je vsled prometnih prilik na Studenčnici, premaknila avtobusna postaja za avtobus, ki vozi na progi Ptuj—Maribor, na Breg pred gostilno Tomanič.

Potniki, ki potujejo z ostalimi avtobusi na progah: Ptuj—Žetale, Ptuj—Poljčane in Ptuj—Leskovec pred mostom na Studenčnici izstopajo in zopet vstopajo na drugi strani. V ostalem poteka promet normalno.

Objava

Drugo tekmovanje reproduktivnih glasbenih umetnikov FLRJ bo od 20. do 27. novembra v Ljubljani. Vse interesente obveščamo, da je rok za prijavo k tekmovanju podaljšan preko 1. septembra in traja do zaključno 20 septembra 1949. Prijave, poslane po 20. septembru 1949, se ne bodo mogle več upoštevati. Prijave se naročajo in vlagajo pri sekretariatu organizacijskega odbora II. jugosl. tekmovanja reproduktivnih glasbenih umetnikov FLRJ, Ljubljana, ministrstvo za prosveto

Urejuje uredniški odbor — Odgovorni urednik Vrabl Jože — Naslov uredništva NASE DELO Ptuj — Tisk Mariborske tiskarne